

ШУМАДИНЈА,

ЛИСТЪ ЗА

КЊИЖЕВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любомиръ П. Ненадовићъ.

Теч. VI.

Овај листъ излази Вторникомъ, Четвртомъ и Суботомъ на по табака. Цена му е за 3 мес. 4. за пола год. 8 а за целу год. 16. цв. За огласе плаћа се 3. кр. ср. одъ врсте за едан-путъ а 5 кр. ср. за трипутъ.

№ 31.

О Пембе-Аша.

Протужила Пембе Аша:
„Дертља самъ него паша!
Одудъ нећу дертли бити
Кадъ на срцу ядъ ме мори?
Како нећу сузе лити,
Кадъ ме тешка туга гори?
Ашамъ иде, ноћъ се спрема,
А за мене санка нема,
Оца виче: саба зора,
А я дремамъ край прозора!
Ядъ ядуемъ, неказуемъ,
Бона нисамъ, а болуемъ,
Кога хоћу, недаю ми,
Кога нећу, намећу ми.
Ал' тако ми свеца мога,
Неимала дина свога:
Боловаћу и умрећу,
Наметника любит' нећу!
Водемъ съ горомъ друговати,
Нег' съ недрагимъ живовати.“
Па одъ дерта, тежке муке,
Оде млада у хайдуке.
Мало време, дуго неби,
Добаръ ловакъ уловила
Башъ пашина сина мила
Младо момче према себи.
Майка стара поручуе
Ашу кара и светуе:
„Врат' се амо, кудъ се тепашъ,
Те свилено рухо цепашъ?“
Аша майци одговара:
Небрини се майко стара!
Нецепамъ га четуюћи
Већъ съ пашићемъ севдишући.“
Паша сину поручуе
По своему вѣрномъ аги:
„Врат' се амо сине драги!
Ко ће съ бабомъ да пашуе?“ —
Доста ага ти имадешъ,
Пашуй, бабо, како знадешъ,

Водемъ мое Пембе драго
Нег' све твоє силно благо!
Миляя е мени Аша,
Него да самъ царевъ паша“.

I. И.

Женидба безъ любви.

(Продужено)

Неказуюћи томе узрока, я самъ непрестано настаиваю, да на свадби никогъ одъ страни nebude. Сестра се мени ние у томъ ни противила: и то е мене удивлявало, особито знаюћи да она любви сйна увеселена. Я се нисамъ смео ни надати да ће она то одобрити, и она ме съ овимъ сама избави одъ тогъ, да неби истраживаю средства како би госпою Лас-Бемерхасъ съ свадбе уклонио еръ она е ню радо имала и безъ нѣ ние могло никакво веселъ у нашей кући бити.

Одъ Теобалда я одемъ право кући. Валерия дотрчи одма у мою собу и седне до мене съ посломъ у руци.

— Бсте ли чули како е Теобалдъ срећанъ? онъ е постао наследникъ одъ двеста хиљада франака. Но мени то не башъ наймилие. Еръ садъ може светъ помислити, да се я нѣговимъ благомъ поносимъ као и са самимъ нѣмъ. Ахъ не, я би нѣга и у сиротинѣи любила.

Она ућути стидећи се, што е свою мисаю тако ясно изразила. Она метне главу на мое крило. Я ю полюбимъ у чело и она почне плакати.

— Шта ти е Валерия? запитамъ ю я забринуть

— Ништа уяче, ништа, детинство; я самъ тако срећна и пресретна садъ, да ми се све чини као да ће ми се нека велика несрећа догодити.

— Диете! повикнемъ я, а зашто смо ми живи, и съ тобомъ? Заръ ми тебе нећемо сачувати одъ сваке несреће? Будућность е твоя прекрасна: све ће се скоро свршити, и до неколико дана ти ћешъ бити госпою Теобалдовица.

— Заиста, рекне она съ важносћу, само една смръть може разрушити мое благополучие.

Овај исти данъ одемо ми на село. Ми смо тамо били сасвимъ сами. Теобалдъ никако ние одлазио у Па-

Незнајући шта му је на срцу, могло се мислити: да онъ страстно любви милу своју невѣсту, која је само за нѣга и живила. Онъ јој је обраћао најнижњия стараниа, и чинило се да само мисли о будућности, къ којој су они ишли заедно. Но, ах! Свим' овимъ управљала је само една тврда воља, испунити оно, што је онъ држао за свету своју дужностъ.

Последњи десетъ дана прођу сасвимъ брзо; 25. Ноембра био је данъ јасанъ и лепъ као у пролеће. Ја самъ се радовао нѣму съ тимъ више, што је онъ еданъ могао истребити изъ мое главе савъ немиръ, и што ће се съ њимъ почети данъ мое среће, коју неће бити кадра рушити буйна и безумна стваръ. Овако близу араа моја желя, мой стра исчезне! Ујутру истогъ дана Валерия полюби ме у руку и молила је за мой благословъ.

Ми проведемо јутро у соби сестре мое. Теобалдъ није долазио. Онъ није хтео безпокоити Валерию, у оне тренутке, кадъ девојка несматрајући на свету своју любовъ, съ невольнимъ страомъ чека промену свое судбине.

Ја самъ јоштъ изправа казао: да је маркиза Понсъ била сасвимъ добра, но привезана сасвимъ свѣтскимъ обичаима. Она је сво јутро провела облачећи Валерию, и бринула се о свима свадбенимъ ситницама. Она је ходила овамо и онамо, све сама уређивала, све намештала и текъ кадъ - што је погледала съ пунимъ задовољства очима на мене.

У мерово *) надлежателство опредѣљено је било ићи у седамъ часова, а одтудъ у мѣдинску цркву. Позвани су били само едни сведоци. Маркиза је доручковала у својој соби съ Валериомъ, а ја одемъ къ Теобалду. Ја самъ био тронутъ видећи га необично весела. Сретна Валерия, готовећи се къ свомъ счастью, молила се Богу; а онъ се трудио загушити своя чувства, да мужествено сврши свое само-отваженѣ. Мени је било жао, што нисамъ пређе на нѣга навалио, да ми све исповеди; но садъ је већъ било доцканъ. Ја самъ примѣчавао да се онъ внутренѣ мучно, и може бити хтео је мени сву своју тугу одкрити; мени, нѣговомъ искреномъ пријателю и второмъ отцу. Но нашто то садъ? после два сата онъ ће већъ бити валерининъ мужъ. А притомъ и паметније би било не говорити о ономъ, што би нѣгове ране позлеђивало, и тугу нѣгову обновило.

Ја га оставимъ дакле облачећи се. После пол' часа дође онъ къ мени у библиотеку. Нигда ми се није учинио онъ тако пријатнимъ. А међутимъ судећи по нѣговимъ црнимъ халлинама, и бледомъ лицу, мучно је било погодити къ чему се онъ спремио, на свадбу или на упокъ.

Ја самъ се такође облачио. Теобалдъ приђе къ орману, узме съ нѣга едну књигу, но одма јо баци; затимъ оде къ пећи и усили се веселимъ показати се, но руке нѣгове су дрктале.

Ја дигнемъ књигу, коју је онъ бацио: то је било путовањ по Шпаніи, коју намъ је дала на прочитанѣ госпоња Лас-Бермехасъ.

*) у Француској је обичај, да предходително, желеће се венчати, испита грађанска властъ, да ли едно друго добровољно узима, пакъ после иду се вѣнчати. Меръ пакъ је сваке вароши глава као: биргермайсторъ.

За тимъ одемо у велику собу, Теобалдъ је био сасвимъ равнодушанъ. Онъ приђе къ Валеріи, која се шетала съ својомъ бабомъ, и полюби је у руку. Валерия је била са свимъ у бело обучена, съ венцемъ одъ цвећа и покриваломъ на глави. Она је била у овимъ халлинама сасвимъ прелестна; као ангео, у когъ присутствию све зле мисли и безумне страсти саме по себи исчезавају. Теобалдъ је такође осећао овай утицај чисте невиности; лице се нѣгово разведри; у овомъ ока тренућу заборадио је онъ на младу удовицу Лас-Бермехасъ.

Соба је била величествено осветљена, и накићена, показуюћи сјајностъ и милину. Но ми смо се некако губили у овој великој соби едно одъ другогъ, и ја предложимъ сестри да идемо у мању собу.

— Не не, повиче она са свимъ задовољна; садъ ће доћи гости. Заръ ви мислите да ћу ја удати Валерию Понсъ тайно и крадомъ?

Она јошъ ово није изговорила: кадъ наеданпутъ врата се отворе широмъ, и слуга јави: да је дошла госпоња Лас-Бермехасъ, а за њомъ јоштъ едно дванаестъ лица, пријатеља и сродника обе фамилије.

— Ово је изненада чедо рекне маркима Понсъ тихо Валеріи, која радостно заруменивши се примала је и поздрављала госте.

Ја самъ био у очајнију. Госпоња Лас-Бермехасъ спокійно приђе къ Валеріи и седне до њ. На њој су биле беле альбине, у косама њњимъ уплетени су били бели цветови. Богата мантила била јој је по шпански преко главе пребачена. Она је налчила сама на невѣсту, и била је тако примамљива, да је могла човека чисто залудити. Ја потражимъ очима Теобалда; онъ је био покрио марамомъ лице, и ја самъ му само чело видио, које је било тако бледо, да се није могло разликовати одъ мараме.

Читавъ четвртъ сата прошао је у честитанјама гостию, и затимъ јаве намъ да јитови чекају. Сви устану. У овомъ обштемъ движеню госпоња Лас-Бермехасъ приближи се непримѣтно Теобалду; ја самъ био за њомъ. Чинило се да се онъ усиливао одгнати одъ себе страшно чувство и раздирућу му срце тугу. Очи су нѣгове биле управљане на едно мѣсто, колена почну подъ њимъ клецати и онъ се ухвати за врата.

(продужение слѣдуе)

Репата Звезда.

Репата звезда, која се очекуе 1. Јуниа, зове се „репата звезда одъ 1556. год.“, ербо се те године појавила на небу репата звезда, одъ које се била јакъ поплашила Европа. Она се је пре тога појавила била 1264. год., на пошто је крозъ 292. године обишла свой кругъ; појавила се наново. Светъ се био тако поплашио, да је самъ Карлъ V. збогъ тога највише и дао оставку на круну. Збогъ тога се та звезда зове и „звезда Карла V.“ — Меланхтонъ је написао о томе појаву обширно извѣстие. Марта мес. 1556. год. виђена је та звезда у Дѣвиномъ сазвездию. Виђена је у исто време и у Хини, али много дуже времена него у Европи. Кажу да је била 700.000. миља далеко одъ земљ.

По најновимъ пакъ рачунима холандскогъ астронома Бома у Миделбургу могла би та „звезда Карла V.“

изостати и до Августа месеца 1860. год., а да се не може напредъ казати и данъ, у кои ће се појавити. Отуда вели Демљ да е само измишљено што кажу да ће се она појавити башъ 1. Јунија ове год. притоме и астрономъ Бабине, когъ Французи зову „истребљачъ репати звезда“ доказуе да су све репате звезде, па имале или немале репъ, само гасови кои по дальнимъ небеснимъ просторима шврлаю. Нашъ г. Вукъ Маринковић („Начела Физике“ одъ 1851.) вели да се репате звезде уобште по највише састое изъ мутне променљиве парне масе, и имаю у тој езгру, која нити е стална нити е гасовита, него е растресита, ербо светлостъ непокретни звезда пропушта крозъ себе целокупну и безъ преламана.

Астрономъ Бабине у едномъ свомъ раниемъ дѣлу о репатимъ звездама прогласио е ове уобште за „звезде, које люди само превићаю“, и доказуе штавише да су ове јошъ мањ нешто, него ни ништа. У последњој седици париске „академије за науку“ доказивао е онъ то овако:

1) Воздухъ, кои би био густъ за еданъ милиметеръ а налазно би се у предѣлу гди се појавлюю репате звезде, па би га сунце осветляло, — био би јошъ много свјетлији него репате звезде.

2) Репата звезда ма да е велика као и земља наша, опетъ није тежа одъ 30.000. килограма, т. е. није тежа него 30. кубички метра воде.

До тога резултата дошао е Бабине напоследку отуда, што репата звезда, кадъ се појави испредъ непокретне које звезде, доиста ни мало неспречава светлостъ ове, него е сву крозъ себе пропушта, па макаръ да е непокретна звезда десете или еданаесте, те јошъ и мањ величине. Ту истину доказују и астрономи Хершелъ, Пиаџи, Беселъ, Струве и Хиндъ. Репата звезда одъ 1828. год. изгледала е као кугла одъ едно 125.000. миља у пречнику, па е Стрве ипакъ крозъ њу видио непокретну звезду едну, текъ еданаесте величине.

Чимъ се тако зна густина које репате звезде, онда Бабине вели да одма може и скупну важину такове звезде изнаћи. Онъ е прорачунао да репата звезда, велика као и земља наша неби тежа била одъ 30.000. килограма; дакле неби била тежа одъ 30 кубички метра воде. Таква пакъ звезда, све ако би и ударила у земљу нашу, ударила би по његовомъ мишленю тако слабо, да ми неби ни осетили. Но није, вели онъ, ни мислити да икадъ може икоја репата звезда ударити у земљу нашу, ербо се свака репата звезда појавлюе текъ одвећъ далеко одъ земљ. Није дакле ни мало бојати се репате звезде, која се очекуе 1. Јунија ов. год.

ДОМАЊЕ НОВОСТИ.

По гласу „званични новина“ архиваръ Суда вароши Београда Петаръ Анђелковић постављенъ е за секретара Суда Окр. Смедеревскогъ, а на његово мјесто за архивара Мияило Ђелешеввић канцелиста Поп. Просвештењия — Книговодителъ Суда в. Београда Петаръ Стој-

новић за Рачуноводитоља истогъ Суда, а на његово мјесто за книговодителя Новакъ Еремић Канцелиста Совѣта.

У Београду 14. Марта.

„Србске новине одъ 12. ов. м. јавляю по чувеню, да е изишла и скоримъ ће се званично обнародовати уредба, којомъ се „Трговачки Одборъ“ у Београду установава. За случай пакъ, ако се покаже потреба, мисле те новине јошъ напредъ да ће се и на више места у отечеству установити подобни одбори.

— „Званичне новине“ одъ 9. ов. м. објавлюю да е у напредакъ слободно извозити рану изванъ отечества. Тимъ ће веле, жители наши, кои су у тој трговини били ограничени, добити проставије полъ за своју радню.

— Прилози на споменикъ Карађорђевић, колико иа е досадъ обнародовано само у „Србскимъ новинама“, изнесе преко 2537 $\frac{1}{2}$ цес.

— Јуче 13. ов. м. у 2 $\frac{3}{4}$ сата послеподне, имали смо овде први путъ ове год. ермљавину са севанъмъ муња и некимъ градомъ, — знакъ наступившегъ пролећа.

— Архиваръ и регистраторъ Апелације П. одѣл. г. Петаръ Маринковић после дужегъ боловања преселио се 13. т. м. у вѣчностъ.

СТРАНЕ НОВОСТИ.

О заједничкој радњи Енглеске и Француске противъ Хине доноси „Пей“ овај знаменитъ чланакъ: „Зна се да е Француска наумна помагати Енглеској противъ Хине. Ту ваља узети двоје на умъ; едно се тиче онога што е већъ било па и прошло; а друго се тиче онога што ће текъ бити. Што е прошло, то наравно спада само у историју; а што ће текъ бити, то се тиче интереса различити сила, која свака у својој трговини трпи садъ велику штету збогъ сукоба съ Хиномъ, па има нужду радити да се томе станю учини край. За то су се, кажу, Енглеска и Француска већъ споразумеле, па Енглеска шилъ јошъ убойни лађа адмиралу своме Сеймуру, кога знамо да и онако управља знатномъ морскомъ силомъ противъ Хине; а Француска, гледајући на оперирањ у прошастој войни, па оставивши флоту адмирала Герена на хинескимъ водама, налаже садъ томе свому адмиралу да заједнички ради съ опомъ флотомъ, којомъ управља адмиралъ Риголъ. Наша дакле морска сила заузеће положај, којимъ ће налагати да се има справъ њ почитованя. Заједничкомъ пакъ радњомъ енглеске и француске флоте мораће се изградити поравнањ, које ће учинити край рату, и у ствари побольшати досадашиъ станъ. Енглеско е правителство, осимъ предреченогъ подкрепленя, послало јошъ и особите комисаре, кои ће наново скопчати преговоре съ Хиномъ. Ти преговори тимъ ће поузданије испасти добро за рукомъ, што ће се имати на руци знатна морска сила, која ће Хинезе опоменути да увиде да немаю никакве користи, ако и далъ наставе непријатељства.“ — Тако „Пей“ о Француској. У исто време пакъ и Шпаньолска, кажу, шилъ одъ Филипински Острова еданъ полкъ войске, која ће осветити конзула свога што е убиенъ.

— Вѣсти изъ Котора одъ половине прош. мес. јавляю о некомъ преврату, кои е у Црној Гори хтео начинити неки Лука Радонићъ, чланъ историске породице Вука Радонића. „Алг. Цтгъ“ пише о томе овако:

Радонићи су скоро 3 столећа владали у Црној Гори. Глава имъ е био владика. — 1834. године црногорски сенатъ збогъ различити сумња осуди првогъ одъ те породице, Вука Радонића, и неке његове помагаче на смртъ, и узати добра њихова, и прогна многобројне чланове тога племена, кои затимъ потраже и нађу заштите кодъ аустрискогъ правителства. Прогнаници ти живили су и живе и данъ данашњи одъ трговане и радиности. Лука Радонићъ, еданъ одъ унука погубљенога Вука, буде примљенъ о државномъ трошку у православно источну семинарију у Задру, да се изобрази за свештеника. Одъ природе даровитъ, а притоме дотеравши се и у наукама, стане онъ размишљати како му садъ високо стаяла; па као младъ и ватрешъ човекъ, узме себи то, да се тайно завери са некимъ незадоволнимъ Црногорцима противъ садашњихъ владе, и ту завѣру настави до данасъ. Колико се досадъ могло докучити, завереници ти обрате се рускоме конзулу у Дубровнику съ гужбомъ на княза, као да овај прекорачава неке свое дужности. Но еданъ одъ њих изда то князу, те овај му препоручи да се и далъ претвара предъ њима као да се заузима за намеру Лукину, како да јошъ болъ може докучити што раде и мисле радити. Кадъ дакле князь отиде изъ Црне Горе Паризу, гди се и садъ налази, а тај мними завереникъ јави Луки да су као и ваше њи, кои пре тога нису съ њимъ држали, садъ прешли на страну његовогъ плана; те тако завереници закључе поручити Луки да дође изъ Котора, па да се посаветују како ће започети. Лука се превари и отиде съ неколико Црногораца у едну гостионицу близу Котора, и пошто тамо вечерају, отиду на страну на едно место на друму, кои води у аустр. тврдињу Санту-Триниу. Кадъ Лука мало по мало увиди изъ речи исти свои Црногораца да едно мисле а друго говоре, а они га вежу и отерају на Цетинъ и затворе. . . . .“

Тако „Алг. Цтг.“ што се овогъ места тиче, гди е речъ о свези Лукиногъ покушаја са рускимъ конзуломъ у Дубровнику, „Световидъ“ иде и далъ, па вели да е Лука баяги по наговору тога конзула све то и чинио. Напротивъ „Србске новине“ мисле да то ние веровати. „Световидъ“ далъ некаже, као „Алг. Цтг.“, да е Лука изамљенъ изъ Котора, него вели да е 14. пр. мес. самъ дошао на Цетинъ съ намеромъ, да се прогласи за владоца црногорскогъ, али су га сенатори тамо затворили. — Додуше наликъ на то веле по „Алг. Цтг.“ и Црногорци сами, еръ они су Луку само „склонили да самъ одъ свое вољѣ дође на Цетинъ, те покуша што е наумио.“

Случај тај у осталоме одма е по телеграфу јављенъ князу Данилу, одъ кога се садъ очекуе на Цетинју заповестъ како ће се съ Лукомъ поступити.

Међутимъ князь Данило, као што јавя „Алг. Цтг.“ изъ Париза, 3. ов. м. представљенъ е графомъ Валевскимъ цару Наполеону, премда е турски посланикъ свакојко гледао стати томе на путъ. И кабинетъ и новине француске показую се князу сасвимъ наклонѣни. Графу Валевскоме предао е онъ меморандумъ, гди каже чему се Црногорци надају одъ цара Наполеона. Црна Го-

ра има се прогласити за независну, и да јој се међународномъ каквомъ комисиномъ уреде границе, и да јој се уступи нешто земљѣ према Котору, како да има приступъ у заливъ Которски, те да води трговину и избрази се. И доиста гдишто се већъ поговара о „црногорскоме питању“, дакле о нечему, што се има формално решити.

— О вѣсти оной у посл. 30. листу, гди е јављено како су *енглеске лађе напаале на Јпанъ*, повела се речъ већъ и у седници парламента енглескогъ одъ 7. ов. мес. Лордъ Кларендовъ вели да правителство јошъ ништа незна за то нападањѣ.

— О *Руси* јавя „Ендеп.“ да у флоти на каспискоме мору има 17. пароброда, а градъ руски на ушћу одъ Гургуна да е саграђенъ за 2000 момака посадне војске.

— Као што јавляю белгиске новине, *Порта* е преко свогъ официра одъ артиљерије, Саидъ-бега, наручила у краљевској тополивници у Литиху да јој се салне много топова.

— У *Француској*, и то у Бордоу, граде се, кажу, за рачунъ рускогъ правителства 60 мали фрегата. — Францускогъ конзула у Јашу, г. Пласа, очекују да дође у Паризъ. — 4. ов. м. сјайно е одсветкованъ у Тилѣ; пријема данъ рођенија царевићевогъ.

— У свези са ранимъ вѣстима јавя „Фрбл.“ да *аустријски пуномоћникъ кодъ францускогъ двора*, „башъ ако“ збогъ размирице съ тимъ дворомъ „и отиде изъ Турина, зато јошъ неће захтевати и пасоше“. Размирица е дакле већъ дотле дошла, да се пита јошъ само о пасошима у случају одласка.

— Што се тиче *најбурише ствари* „Теймсъ“ јавя да су прайскоме посланику у Паризу, графу Хацфелду, дошле такве наредбе, да ние мислити да ће се најбуришко питањѣ јошъ крозъ кратко време расправити.

— „Ендеп“ јавя да су къ *уговору међу Енглескомъ и Персиомъ* додани више тайни чланака, одъ кои еданъ одређуе да Персија у напредакъ буде дужна неприбегавати ничијемъ страномъ посредовању.

Стецишта су отвореша :

При Суду ђуприскомъ надъ масомъ малолѣтн. Неделѣ вѣри поч. Живка Марковића изъ ђуприје до 27. Марта.

При Суду Јгодинскомъ надъ масомъ поч. Јована Бвтића изъ Варварина до 29. Марта.

Продаваће се :

Началн. Окр. ђуприск. продаваће добра Радойка Крстића изъ Свилашца 26. 27 и 28. Марта.

Началн. Окр. Крушевачк. продаваће добра поч. Јована Аврамовића 28. 29. и 30. Марта.

Началн. Окр. ђуприск. продаваће добра поч. Илије Сибиновића 27, 28. и 29. Марта.

Началн. Окр. Рудничк. продаваће едну њиву Стојана Бугарина изъ Ракова 26. 27, и 28. Марта.